

Madarasa bila Kuta

CHUNGUZA - GUNDUA - JIFUNZE - PENDA

Tunawezaje kuwasaidia popo?

Somo

8

Tutajifunza nini wiki hii:

- Baadhi ya mambo madogo unaweza kufanya au kusema ili kuwasaidia watu ambao wana hofu au hisia hasi kuhusu popo
- Baadhi ya mambo makubwa unayoweza kufanya ili kufanya mazingira kuwa bora kwa popo (na watu)

Hujambo, mmesikia kuhusu vitisho vinavyowakabili popo. Ni wakati wa kujua jinsi ya kusaidia popo, kumbuka kila hatua ndogo inaweza kuongeza hadi kitu kikubwa zaidi, kwa hivyo usiwahi kufikiria kuwa hakuna chochote unachoweza kufanya. Hapa kuna vidokezo vyangu vya juu juu ya kuwa balozi wa popo....

- Ondoa hadithi za uongo
- Zungumzia popo
- Fanya kitu cha maana

Ikiwa utaona
ishara hii:

unaweza kuhitaji
msaada kutoka kwa
mtu mzima.

Usisahau, ishara ya penseli inamaanisha kuwa ni zamu yako kufanya shughuli!

Utahitaji:

- ✓ Penseli
- ✓ Karatasi fulani

Ondoa hadithi za uongo

Wanadamu wengi wanaogopa popo kwa sababu tu wamesikia au kusoma mambo kuhusu popo ambayo si ya kweli kabisa au yametiwa chumvi sana! Rafiki zangu wapo hapa ili kuchambua hadithi hizo.

Je, popo wote ni
vampire?

Usiwe mpungufu kiakili! Kuna zaidi ya spishi 1400 (aina) za popo ulimwenguni na tatu tu kati ya hizi ni vampires. Kawaida hunywa damu kidogo kutoka kwa miguu ya ndege, mara chache kutoka kwa wanadamu. Popo wa Vampire wanaishi Amerika ya kati na kusini, HAKUNA hata mmoja wao anayeishi kusini mwa Afrika! LAKINI wanadamu wametawaliwa sana na vampires na kuwapa popo wengi majina kama vile vampire ya Uongo (unapaswa kusikia sauti ya Avnaya akiteta!) Je, unajua popo mmoja wakubwa zaidi duniani ana jina la kisayansi Pteropus vampyrus (tamka Terro-pus hivyo inaonekana paka ya kutisha sana!). je wajua?... Pteropus vampyrus ni POPO WA MATUNDA!!!!!!

Hujambo, mimi ni mmoja wa popo ambaye wanasayansi walainisha kama "vampire wa uwongo". Sijui kwanini waliniita hivyo! Ingekuwa sio sahihi vile vile kuniita "popo wa matunda ya uwongo". Ninakula wadudu, sinywi damu .... au katakata matunda.

Popo huchanganyikiwa
kwenye nywele za
binadamu!

Kwa nini popo atake
kujichanganya kwenye nywele
za binadamu?! Haileti maana.
Ninaweza kubandika mdudu
mdogo kwa simu zangu za
mwangwi na kumshika katikati
ya hewa, ila SIWEZI kuruka
kwenye kichwa cha mtu.

ULIJUA?

Kwa hivyo wazo linatoka wapi? Uwezekano mmoja ni kwamba usiku tulivu joto
kutoka kwa mwili wa mtu huinuka juu yao na linaweza kuvutia wingu ndogo ya
wadudu juu ya vichwa vyao. Iwapo popo wadudu wenyenjaa wataruka ndani
ili kuwakamata wadudu hao inaweza kuonekana kana kwamba wanaruka
karibu na kichwa cha mtu. Wakati mwingine popo huonekana wakiruka chini na
kuzunguka miguu ya ng'ombe wakati ng'ombe wanainuka au kutembea kwenye
nyasi ndefu. Ng'ombe huwasumbua wadudu na popo huruka kwa vitafunio vya
kupendeza. Kwa kweli hawajaribu kujiingiza kwenye manyoya ya ng'ombe!

Popo ni vipofu!

Oh HAPANA sisi sio! Tazama macho yangu MAKUBWA
mazuri. Nahitaji haya kuona gizani. Sioni mwangwi kwa
hivyo lazima nitumie macho yangu kutafuta njia yangu
(hisia yangu ya kunusa pia husaidia kuniongoza kwa
tunda lililoiva zaidi).

MIMI SI kipofu lakini giza linapoingia mimi hutumia
mwangwi kutafuta njia yangu na kuwinda
wadudu. Ninaweza kuona kwa macho lakini sioni
rangi angavu, mara nyingi naona nyeusi, nyeupe
na vivuli vya kijivu.

Popo ni bahati mbaya!

Popo ni mbaya!

Lo, wanadamu wengine ni washirikina sana, lakini sio wote. Je, unajua kwamba neno la Kichina la popo linasikika kama "Fu" na neno la Kichina la furaha pia linasikika kama "Fu"? Popo watano mara nydingi huonyeshwa katika miundo ya hariri na vyombo vyaa udongo ili kuwakilisha baraka tano kuu ambazo mtu anaweza kuwa nazo:

Afya njema, mali, maisha marefu, dhamiri safi na mwisho wa maisha marefu, yenye furaha na afya njema baraka ya mwisho ni kifo cha amani au cha asili.

Hiki ni kiti cha harusi kutoka china.
Ilizingatiwa kuwa ni bahati nzuri kwa
bibi na bwana kuketi kando kando juu
yake, mtazame popo kwenye sehemu ya
juu ya kiti nyuma.

Ikiwa una vitu vyovyothe vya Kichina nyumbani kwako (au
tembelea jumba la makumbusho lenye sehemu ya
Kichina) angalia popo waliowekewa mitindo.

Popo ni mbaya!

Uzuri upo machoni pa mtazamaji! Wengi wetu popo wana nyuso zinazoonekana kuwa za ajabu kwa wanadamu, lakini viuso vyetu visivyo vya kawaida vimeundwa kikamilifu kwa mtindo wetu wa maisha.

Midomo yangu iliyokunjamana inawakumbusha wanadamu kuhusu mbwa wa pug, labda mkia wangu huru huwakumbusha mbwa pia. (FACT FACT Mops ni neno la Kijerumani la pug.)

Popo wamejaa virusi na vijidudu!

Kweli nadhani mimi ni mrembo na manyoya na mbawa zangu za rangi.

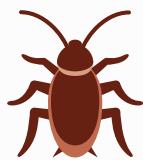
Usiwe na wasiwasi! Ikiwa haushughulikii popo au kula popo hakuna uwezekano wa kupata ugonjwa kutoka kwao. Ni kweli kwamba popo wanaweza kuishi na virusi ambavyo haziwafanyi wagonjwa; hii ni kwa sababu popo na virusi wameishi pamoja kwa mamia ya maelfu ya miaka. Kusoma popo kunaweza kusaidia wanasayansi kufahamu jinsi popo wanavyoendelea kuwa na afya njema na hii inaweza kuwasaidia wanadamu kukabiliana na virusi katika siku zijazo.

Popo ni wadudu
waharibifu!

Ninatambua kuwa "splat" (Kinyesi cha popo) wanaweza kuwa nata, kunuka na kuvuruga lakini hiyo ndiyo njia tunayoeneza mbegu ili kusaidia misitu mipyka kukua. Tunapoweza kuishi katika misitu mikubwa si tatizo kwa wanadamu, lakini kutokana na misitu mingi kukatwa, tunalazimika kuishi katika maeneo madogo, karibu na watu au hata kwenye bustani zao. Afadhalii tungeishi kwenye misitu mikubwa lakini hilo linapungua kadri watu wanavyozidi kukata miti.

Mdudu! Mimi! maajabu, hujui kwamba mimi hula wadudu wengi ambao ni wadudu kwa mazao. Mimi ni dawa ya asili, ninasaidia wakulima kwa kula wadudu, na bila malipo!"

MMMM wadudu tamu!

Shughuli 1: Kweli au si kweli

Je, ni kauli gani kati ya hizi kuhusu popo ni za kweli na zipi ni za uongo?

Weka tiki kwenye kisanduku sahihi!

TRUE

FALSE

Popo wote hunyonya damu

Popo huwasaidia wakulima kwa kula wadudu wengi

Popo ni vipofu

Popo hunaswa kwenye nywele zako

Popo wanatisha

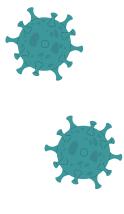
Popo poo ni poa kwa sababu husaidia mimea kuchavusha
kwa kueneza mbegu zao

Popo ni warembo

Popo wanaweza kusaidia wanasyansi kufichua siri ili
kuwasaidia wanadamu kupambana na virusi vyta siku zijazo

2

Zungumzia popo

Haya hapa ni baadhi
ya mawazo ya
kukusaidia kutetea
popo.

- Pata maelezo zaidi kuhusu popo wa eneo lako - ni aina gani wako katika eneo lako? Je, umewaona popo wakiruka au kuzalisha na kulea au kula kwenye miti? Kadiri unavyojuza zaidi ndivyo unavyoweza kuwatunza popo.
- Mtu akisema anaogopa popo mwambie kwa nini unavutiwa na popo, mwambie kuhusu baadhi ya njia ambazo popo wanatusaidia, waalike kwenye mchezo wa "shindano la kuwika" ili wahushe popo na kujiburudisha.
- Shiriki ulichojifunza kutoka kwa masomo haya na marafiki na familia yako, unaweza hata kutoa hotuba shulen!

3

Fanya kitu cha maana

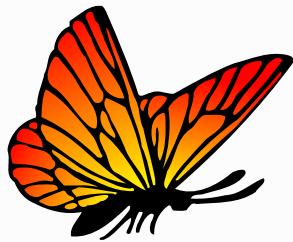
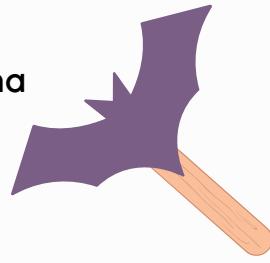
Haya hapa ni baadhi ya mawazo ya mambo unayoweza kufanya ili kuwasaidia popo. Baadhi ya mawazo haya unaweza kufanya nyumbani, mawazo mengine ni bora kufanywa kama sehemu ya kikundi au shule.

- Tengeneza bango ili kuonyesha baadhi ya njia ambazo popo hutusaidia. Eleza bango lako kwa darasa au kikundi chako.

Popo ni
nzuri!

- Andika hadithi, wimbo au mchezo wa bandia wa kivuli ambao una ujumbe chanya kuhusu popo.

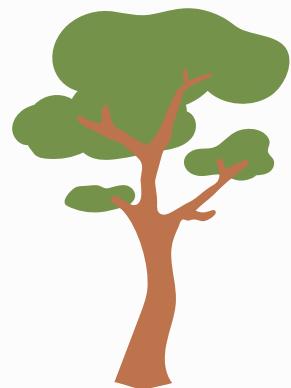
- Tengeneza bustani ya wanyamapor - hii inafanya mazingira kuwa mazuri zaidi na ya kuvutia kwa watu na wanyamapor (ikiwa ni pamoja na popo).

- Panda miti (asili) - Miti na popo huenda pamoja vizuri.

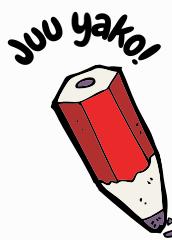
Miti husaidia;

- *Ku unda mahali pa usalama pa popo pa kujilisha (uliohifadhiwa kutokana na hali ya hewa na wanyama wanaowinda popo).*
- *Ku unda njia za kupaa na alama za kuwakumbusha popo njia wanazofwata.*
- *Wape popo mahali pa kuatamia - miti mizee ina mashimo na noki na korongo ambazo popo wanaweza kutumia.*
- *Kuvutia wadudu kwao (muhimu kwa popo wala wadudu).*
- *Kutoa nekta, chavua na matunda kwa popo wanaovila.*

- Tengeneza kisanduku cha popo - Kuweka masanduku ya popo kunawapa popo sehemu za ziada za kukaa ndani, husaidia sana katika maeneo ambayo yana malisho mazuri ya popo lakini hayana viota vya asili kwa mfano karibu na pori ambako miti bado ni michanga kiasi cha kuwa na mashimo ya kuoza. .

Shughuli 2: Umejifunza nini?

Hili ni somo la mwisho katika mfululizo wetu wa elimu, kwa hivyo tunatumai kuwa kufikia sasa umejifunza mengi na mengi kuhusu popo, na pia umepata kujua baadhi ya spishi za ajabu za popo wanaopatikana kusini mwa Afrika. Je, unakumbuka kiasi gani?

Andika mambo kumi ambayo umejifunza wakati wa masomo haya, na uwashirikishe na marafiki au familia yako. Hapa kuna baadhi ya mambo unayoweza kutaka kujumuisha:

- Aina fulani za popo hutumia mwangwi kutafuta njia yao.
- Mabawa ya popo yana mifupa sawa na ile iliyo mkononi mwa binadamu - lakini vidole vyao ni virefu kwelikweli!
- Popo huja kwa wingi wa maumbo na ukubwa tofauti, wanapatikana sehemu mbalimbali na hula vitu tofauti.
- Baadhi ya popo hula wadudu, wengine matunda, chavua au nekta (miongoni mwa mambo mengine).
- Popo ni mamalia kama wanadamu.
- Popo ndio mamalia pekee wanaoweza kuruka.
- Popo hukabiliwa na vitisho vingi - miti inapokatwa, na misitu ikipotea hii huathiri mahali ambapo popo wanaweza kuishi.
- Popo wanahitaji marafiki - sote tunaweza kuwatetea popo na kuwasaidia kustawi.

Je, ni ukweli gani unaoupenda zaidi?

Au mimi?

Au mimi?

Au mimi?

Au mimi?

Wakati wa kusema kwaheri!

Sawa watu! Hilo lilikuwa somo letu la mwisho pamoja! Mimi na rafiki zangu tunatumai umejifunza mengi kwa wiki zetu pamoja, na kwamba utafanya kila uwezalo kueneza ujuzi wako mpya kuhusu popo kwa kila mta karibu nawe! Hakika tunahitaji msaada wako!

Kwaheri!

